

מפרשים על המזמור

א) שיר למעלות אשא עני אל-הרים מאיין יבא עורי:

רש"י: (שיר למעלות. הפשט כשהיו הלוים מתחילין לעלות במעלות אמרו שיר זה אע"פ שהוא השיר לא נכתב בראשונה אין מוקדם ומואחר) (ס"א מצאתי):

שיר למעלות. רמז במזמור שני למעלות העולות לצדיקים לעתיד לבא מתחת עץ החיים לכasa הכבוד דתניא בספרי שיר המעלות אין כתוב כאן אלא שיר למעלות שיר למי שעתיד לעשות מעלות לצדיקים לעתיד לבא, וזהו שיסד הקליר (בסיLOCK דיווצר של יום ב' דסוכות שיסד ר' אליעזר הקליר שהוא בנו של רבבי בחגיגה פ' אין דורשין ע"ש) ומחתתיה שלשים מעלות זו למעלה מזו עד כסא הכבוד טסות וועלות בשיח נעימות שיר המעלות: מצודת דוד: **asha unini**. דרך המצפה על העוזרים לעלות על ההרים ונושא עניינו למרחוק לראות מאיין יבואו:

מצודת ציון: **למעלות**. כמו המעלות והלם"ד במקום ה"א הידיעה: אל ההרים. כמו על ההרים מאיין. מאיזה מקום וכן מאיין אתם (בראשית כט):

אבן עזרא: שיר המעלות – נועם פיות תחלתו למעלות זהה נאמר על ישראל שהיו במצרים ובמצרים, או על בני גלויותינו: **asha** – מנהג כל שהוא במצרים לשאת עניינו, אולי יבואו עוזרים לו להרחק האויב ומלהת מאיין באה, כמו أنها אנחנו עולים ואין כמונו, הן כולכם מאיין זואת הגורה לא מצאנו בחסרון מ"ם.

רד"ק: שיר למעלות. זה לבדו עם למ"ד והלם"ד במקום ה"א הידיעה והוא כמו המעלות, ויש בו צורך שיר למעלות שיר למאה מעלות, והוא עניין הדרש שכתבנו למעלה: **asha**. כמו המצפה עוז מרחוק שעולה על ההרים ונושא עניינו אילך ואילך אם יבוא לי עוזרים: ואל ההרים. כמו על ההרים: עורי. אם **asha unini** אילך ואילך אם יבוא לי עוזרים כי אין לי עוז אלא מעם ה' ואליו **asha unini** כי הוא יעוזנו ויקבצנו מן הגויים כי הוא עושה שמים הארץ והכל בידו לעשות מה שירצה:

עורי מעם יהוה עשה שםיך וארכץ:

מצודת דוד: **עורי**. ר"ל אבל לא מצאתי עוז רק מה' וגוי:

עורי – בדרך נבואה או על דרך תקופה אין לי צורך לעוזרת אדם, כי אם לעוזרת השם בלבד שהוא עושה העליונים והארץ השפלה.

קכא, ב – עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ

כ"ק אדמו"ר הוזן

מג

כמו שאומרים בשיר השירים ישקני מנשיקות פיהו וגוי פ"י שכנס"י אומרת להקב"ה ישקני דהינו שיהא אטדבקת רוחא ברוחא דרך דרך משל כמו שהאב אהב את בנו ומנשך אותו מלחמת חביבות הלב ויוצא רוח מהלב אל הפה, כך כביכול דהינו כל ניצוץ שבכל אחד ואחד מישראל צ"ל אטדבקותא רוחא ברוחא דהינו מתחשבה דבר ומעשה של אדם במחשבה דבר ומעשה של הקב"ה דהינו מתחשבה ודיבור זר תורה ותפלה ומעשה זו הצדקה (כמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר) וכמ"ש עשה שמים וארץ פ"י שהוא המשכת ההשפעה שהוא עשייה שלו כך בצדקה משפייע ועושה ופ"י כך כנס"י מבקש תמיד ישקני אך שהגוף מבדייל ומסתר את האהבה מלחמת דעת הفرنسا ושאריי דברים אך ידוע שאין ישראל נגאלין אלא באמונה שברא הש"ת יש מאין.

לקו"ת חקת סא, ב

כ"ק אדמו"ר הצע"צ

מד

וזהו עניין ישקני מנשיקות פיהו כמו שהאב אהב את בנו ומנשך אותו מלחמת חיבת הלב יוצא רוח מהלב אל הפה, כך כנס"י כל ניצוץ שבכאו"א צריך להיות בבח"י אטדבקות רוחא ברוחא דהינו מחודו"מ של אדם במחודו"מ של הקב"ה הינו מה' ודיבור זה תורה ותפלה ומעשה זה הצדקה כמ"ש עשה שמים וארץ, פ"י שהוא המשכת ההשפעה שהוא עשי' שלו כך בצדקה של האדם הוא משפייע ועושה וזה התקשרות מעשה במעשה של הקב"ה.

ואה"ת חקת ע' תשעח

מה

ויש עזיבה לשון עוזר כמ"ש עוזב תעוזב עמו משפטים כ"ג ה' אף שהתרגום פ"י שיעזוב השנאה שבלבו רשי' לא פ"י בן יעוש, וע' מד"ר פ' נח פל"ח דמ"א ב', מעניין עוזב תעוזב צו פ"ט, וא"כ אפ"ל גם כאן בטענת עזבני ה' שעם היותר שהוא עזיבה וסילוק השכינה עכ"ז הוא העוזר כמ"ש הוי' לי בעזרי וכתי' מאין יבוא עזרי עזרי מעם ה'.

ואה"ת עקב ע' תקכט

מו

ופי' עושה שמים וארץ עשי' הזאת הוא בחיי התיקון וכמ"ש ועשתה את צפוניה ותרגומו ותתקן כו' והיינו שמשמיד בחיי ביחידים דז"נ וכמ"ש ויאמר ה' להם פרו ורבו כו' ויברך אותם כו'. והיינו מטעם הנ"ל דבחומ"ז בזולא דא"א דוקא תלייא. והיינו דקאי אדסמייך לי' וה"ק דה' אלקיו זהה הוא העושה בחיי התיקון ביחיד דז"נ שנק' שמים וארץ כי שמים הוא בחיי ז"א שכל האורות שמן המatial נמשכיהם ביסוד ז"א ומשם נמשכיהם במל' הנהק' ארץ שהיא מקור הנבראים כו'.

ואה"ת תהילים (יחל אור) תקסט, א

מז

עושה שמים וארץ פי' עושה לי' הווה כי' באלשיך דקאי על השמים החדשין והארץ החדשה שנז' בהם ל' אשר אני עושה לשון הווה והם מתחווים עיי' עסוק התורה כמ"ש בזוהר בראשית בהקדמה דף ד' ע"ב ע"פ ואשים דברי בפיק' כו' לנטווע שמים וליסוד ארץ ע"ש ומבוואר במ"א ע"פ כי כאשר השמים החדשין כו' שהם מבחי' שלמעלה מהתהוו והתיקון שלזה הטעם נק' חדשים דהינו שלא היו כלל בהסבירה כו'.

ואה"ת מגילת אסתר (קה"ת, תש"נ) ע' רסה

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א**מח**

על הפסוק "וישכב במקומו ההוא" שנאמר אצל יעקב אבינו – אמרו חז"ל (ב"ר פס"ח, יא): "כאן שכב, אבל כל כי שנה שעמד בביתו של בן לא שכב". וממשיד שם: "זמה ה' אומר – ט"ו שיר המעלות שבספר תהילים . . שיר המעלות לדוד לויל ה' שהי' לנו יאמר נא ישראל, ישראל סבא" (ולדיעה נוספת: "כל ספר תהילים ה' אומר . . ואתה קדוש יושב תהלות ישראל, ישראל סבא").

וההוראה מזה – בפשטות:

באשר יהודי נמצא במעמד ומצב של גלות (בדוגמת הגלות דיעקב בבית לבו), ומתעוררת אצלו שאלה "מאין יבוא עורי" – איזי אמורים לו: "עורי מעם ה' עושה שמים וארץ" – כפי שאומרת "תורת אמת" ו"תורת חיים" בא' מ"ט"ו שיר המעלות בספר תהילים".

זאת אומרת: היה שהקב"ה "עשה שמים וארץ" לשון הוה, וכתורת הבעש"ט הידועה (שעהיה"א בתקתו) שבכל רגע ורגע מהוה הקב"ה את כלות הבריאה מאין ואפס המוחלט ליש, באותו אופן שהי' ברגע הראשון דברה"ע – אין זה פלא כלל כי יכול להיות "עזרי מעם ה'"!

ומאחר ש"עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ" – מובן שהשמים והארץ וכל צבאים נעשים עוזר וסייע לבני עיניהם, וזאת – גם כאשר נמצאים בזמן הגלות, כי מה שהקב"ה "עשה שמים וארץ" הרי זה גם בזמן הגלות. ובלשון הכתוב: "והיו מלכים אומnid ושרותיהם מניקותיך".

שיחת ליל ג' דחיה'ס תשמ"ג – התוועדות ח"א ע' 187¹

(1) הנחה בלתי מוגה.

מט

ואע"פ ש"אין מזל לישראל"² – הרי מפרשת "תורת"³ אמרת⁴ ש"אין מזל לישראל" הוא אכן כפירוש הפשט, שהמזל שיישנו אצל אומות העולם אינו אצל בני ישראל, אבל הטעם לזה הוא – מפני ש"אין" הוא המזל של ישראל, שהוא שלא בערך נעליה יותר מהמזל דאומות העולם, כי זה קאי על ה"אין" שעליו נאמר⁴ "מאיין יבוא עזרי", ומיד מפורש שהזה בניחותא, כי "עזרי מעם הוי" עשה שמים וארץ⁵: דאיין זה רק תשובה על שאלה, אלא זה והוא ביאור, שכשנראה שיש שאלה, "מאיין יבוא עזרי" – התירוץ על זה הוא ש"עזרי" בא "מאיין", אבל לא כפי ש"אין" הוא בפני עצמו, אי-שם ("ערגעים וואו") – אלא "עזרי מעם הוי" כפי שהוא נמדד ב"עשה שמים וארץ".

וזהו גם העניין ד"אין מזל לישראל", שכונת הגمرا בזה (כמו בא בחסידות³) היא שאדרבה – זה מורה, שנוסף לכך שבני ישראל צרכיהם לקבל, ומקבלים, את המגיע להם – הם מקבלים גם את מה שנשفع להם "מאיין", עד שזה נמדד ב"עשה שמים וארץ".

(1) שבת קנו, סע"א.

(2) ל' הכתוב – מלאכי ב, ו.

(3) או"ת להה"מ מט, ג (בஹזאת קה"ת, תש"מ ואילך – סימן קמן). סב, סע"ב (סימן קצא). קוונטרס חנוך לנער ע' 48. ובכ"מ. וראה לקו"ת האזינו עא, ד.

(4) תהילים קכא, א. ראהלקו"ת שמע"צ צ, ב. לקו"ש ח"ב ע' 128. ובכ"מ.

(5) שם, ב.

(6) הנחה בלתי מוגה – דברי משה ח"ב ע' 952.

ב

. . . ובהנוגע לסייעם מכתבו, שעדין לא מצא שום מקור פרנסה, – בודאי במח"כ, לא דיק בביטול האמור, שהרי ברור הדבר, ואומרים זה בשם מלכיות, אשר ה' אלקינו מלך העולם הוזע את העולם כולם בטיבו בחן ובחסד וברחמים וכו', אף שבברכת המזון מן התורה אבל לא הנוסחא, הנה נוסף על אשר ערבים דברים סופרים וחומר בד"ס, הרי נוסח דברכה ראשונה דברכת המזון נתקן ע"י משה רבנו, מקבל הראשון של התורה, רעייא מהימנה של כל בני ישראל בכל הדורות עד הים, את הים אלא היום, האחרון (ספריו עה"פ שם).

אלא שלימוד זכות על הביטוי, גם יעקב אבינו נשא עינוי אל ההרים מאיין יבוא עורי, אבל כמובן אין זה מספיק, שהרי סיפור ע"ד יעקב אבינו הוא סיפור ע"מ להורות לכל הבאים אחריו, שבאם מי שהוא יעמיד השאלה, תשובה מוכנה מאבינו יעקב – עורי מעם ה'.

אג"ק ח"י"ח ע' כת

נא

. . . בהנוגע לככתבו שאינו מקבל עוזר וכו', הנה, לכל בראש בודאי שככל כא"א מהעובדים במלאתה ה' חינוך על טהרת הקודש ובפרט במסגרת רבותינו נשיאנו, מתקיים בפועל מ"ש עורי מעם ה' עושה שמיים וארץ [שייש לפреш זהה, עושה מלשון עשי' וכפי], אשר כופה ומשدد ה' העלמות והסתורים שבבע, ועד לאופן שנתחפכים למסיעים, וכעניןימי הפורים דאזרען מניהם שעמי הארץ מתיהדים וגוי' ונהפוך הוא וגוי'. ובודאי לדכוותי שראה זה במוחש בעבר הקרוב, אין צורך לאריכות ולהביא ראיות לדבר הפשטן].

אג"ק ח"כ ע' קצ

